

Několik vzpomínek až příliš osobních

Aby šestaosmdesátník psal devadesátníkovi k jeho krásnému kulatému výročí, hodnému gratulací, k devadesátiletému plnému jeho pozitivní odborné práce, kterou vypíší jiní, mi připadá poněkud přesčasové a svým způsobem i potměšilé. Vždyť se, Jiří, známe dlouho, nevím už přesně od kdy. Je lépe tedy zavzpomínat a vybrat úsek zhruba 60. až 80. let minulého století,

možná trochu méně nebo déle. Dnes lze říci, že půjde o kousíček historie české kardiologie. Tehdy dávno zpočátku bylo z Brna do Prahy strašně daleko, klikatá cesta přes Vysočinu náročná, cesta vlakem dlouhá a nepohodlná. Do Prahy jsme jezdili jen na vybraná zasedání, většinou přijeli pozdě nebo museli odejít dříve. Takže jsem Tě znal jen od pohledu a z literatury, a již tehdy jsem si Tvé vědecké činnosti velmi vážil. Pak jsme se vídali, ale ještě nebyli seznámeni, na různých přednáškách, sympoziích a sezeních po republice, kde jsem většinou měl příspěvek. Nikdy jsi nemluvil „do větru“, takže kontakty byly krátké a probíhaly na okraji odborných diskusí. Několikrát jsem se zúčastnil Tvých vizit na kardiologii v ÚCHOK a kontakty se staly užšími. Když byly zřízeny kardiologické atestace, kterým jsi předsedal, tak jsem byl jako mimopražský přísedící k mému překvapení požádán já, a přijal jsem. Atestace byly jedenkrát až dvakrát ročně a já jsem se na ně vždy těšil. Musel jsem odjet z Brna den předem, spal jsem v „Doškolováků“ na Budějovické a odjížděl jsem obvykle až další den po atestacích – tehdy byl problém s místenkami na vlak. Obědvalo se u Tebe v pracovně, kam sekretářka nechala přinést opulentní oběd, jehož se zúčastnili všichni zkoušející a přísedící. Bývaly tam diskuse o umění, literatuře a samozřejmě se rozebíral um atestantů. Bývalo jich pět sedm, někdy i více, dva se vždy nechávali až na odpoledne. Pamatuji, jak se atestanti krčili ráno na konci příchozí chodby, kudy se přicházelo a tiše se neslo „už jsou tady“. Nebyl žádný seznam otázek, vymýšlely se na místě. První jsi dával Ty, druhou já, potom byla diskuse. Víím, že se říkalo, že Widimského komise je nejpřísnější a nejstrašnější. Každá zkouška je stresující, a ta kardiologická obzvláště. Kardiologie, jak oba víme, je rozsáhlá a těžká. To platilo i tehdy, i když s dnešním

stavem se její obtížnost nemůže srovnávat. Určité vědomosti jsme striktně vyžadovali, a přesto nebyla úmrtnost vysoká, tak do dvaceti atestantů. Byli jsme si náročnosti oboru i zkoušky vědomí, a snažili jsme se proto působit empaticky, ale nebylo to nic platné. Stres atestantů musel být příšerný. První otázku jsi většinou dával Ty. Měl jsi tendenci otázku upřesňovat, tedy měnit, což bylo určitým přídatným stresem. Sám jsem někdy nevěděl, co bych měl odpovědět. Do zkoušení jsme se vzájemně nepletli, snažil jsem se napovídat pouze zrakem nebo slůvkem. Druhou otázku jsem dával obvykle já a Ty jsi mně tiše šeptal, abych nedával nic těžkého. A tak jsem třeba jednomu atestantovi dal otázku „oběhový šok se zaměřením na kardiogenní šok“. Ani hláška. Chtěl jsem alespoň dva hlavní příznaky, ale nic. Šlo asi o akutní stresovou blokádu s mutizmem. A tak začal tichý nápovědní tanec. Ty jsi nápadně nenápadně ukazoval na tonometr na vedlejším stole, já klepal na stůl tachykardický rytmus, utírali jsme si čela jako znamení pocení, já se hroutil na židli na znamení vyčerpanosti. Myslím, že to atestanta spíše mátló. Chápal to jako náš nesouhlas a nelibost nad svým výkonem než jako nápovědu. Propustili jsme ho s návrhem na opakování zkoušky. U všech neúspěchů jsi zachovával „poker face“, ale vnitřně jsem cítil u Tebe rozrušení a dojetí, což svědčí o dobré povaze. Při obědě jsem Tě přesvědčoval, že v takových případech i u rigoróza na klinice je zkouška neúspěšná a že zkrátka u budoucího lékaře nutno očekávat i určitou psychickou odolnost. Přestal jsem dojíždět do Prahy po sedmdesátce, kdy už to pro mne bylo zatěžující. A tak nevím, jak se zkouší kardiologie nyní. Možná, že to jde lépe při otázkách z instrumentální kardiologie, ale přesto si myslím, že klinická disciplína je základem.

Tak jsme vyčerpali krátké vzpomínkové chvíle na kardiologii v ÚCHOK a posléze IKEM. Sám sebe se táž, zda je dlouhý věk nějakým (relativním) zvláštním privilegiem.

Nicméně nechť nám dá život ještě, co může.

Zdravím Tě srdečně Tvůj

prof. MUDr. Miloš Štejfa, DrSc., FESC